

LA COMISSIÓ DE FESTES DE SANT JORDI I LA FESTA

JOSÉ SEMPÈRE SEMPÈRE

La comissió de Festes de Sant Jordi, representada per tots els presidents que l'han regit i que hui siguen aquesta comunicació, no pot quedar al marge d'una celebració com és el 750 Aniversari de les donacions dels Castells i viles de Banyeres i Serrella a Jofré de Loaisa i a Jacometa, la seua esposa, per part del rei Jaume I. I és dintre d'aquest simposi de *Banyeres de Mariola davant del III Mil·lenni*, i en la seua ponència adreçada a la Festa, on hem intentat fer una recopilació històrica dels canvis esdevinguts en els actes de festa. Canvis que han ajudat a millorar-la i actualitzar-la sense perdre allò més essencial: la trajectòria històrica i l'essència dels costums heretats.

Tot açò ho afirmem com una reflexió en veu alta, a fi que puguem donar a conèixer el sentit dialogant i obert de la festa davant tots els suggeriments atorgats pel fester.

La festa és, i l'hem de fer, de tots. D'aquesta manera caldrà moltes vegades, respectar l'opinió majoritària.

Si retrocedim en el temps i ens situem al voltant dels anys cinquanta, veiem com la Relíquia se celebrava amb un passacarrer, el qual començava a les onze de la nit; juntament es feien els actes propis del diumenge, encara que a les cinc de la vesprada es realitzava una guerrilla o «volta de trons» per les rodalies del Castell (carrers Major i de Sant Jaume, travessa del Taüt, carrer de Felip V i la plaça Major).

En aquesta festa, i per a les vuit comparses, solament es posseïa una única banda: la del Poble, la qual, dividida en dos, acompanyava els capitans

per rutes de capitania, sense cap tipus d'ordre, de bàndol o d'antiguitat. Denotem que una part d'aquesta acompanyava el Capità Masero, Marroc, Cristià i Moro Nou, ja que les capitaniaes se situaven en aquest mateix ordre.

Com que eixir de casa vestit de fester i haver de començar la festa amb la cercavila —recordem que molts festers eixien de treballar dels molins a les onze de la nit— suposava un canvi massa abrupte, l'any 1964 s'acordà portar dues músiques i realitzar la primera «entradeta».

De l'evolució de l'Entrada de la Relíquia i d'haver suprimit la volta dels trons a favor de la Desfilada Infantil de Caps i Esquadres, no en cal parlar. No sols no hem perdut, sinó que hem guanyat en festa, serietat i participació.

I no haurem d'oblidar que hem guanyat, també, en la dignitat pròpia que mereix el Capità a l'hora de fer la seua proclama i investidura a la porta del Sant Crist, últimament, fins i tot, amb la seua signatura al llibre d'Or.

Un altre exemple de racionalitat fou el fet d'anul·lar l'explosió del cap de Mahoma, pel respecte que mereixen tots els ciutadans d'aquesta creença i religió.

L'any 1969, i gràcies a la seua restauració, va tindre lloc la primera ambaixada al Castell de Pedra, edificat pels àrabs. Aquell any suposà, doncs, l'inici perllongat de l'ambaixada matinal: l'Ambaixada Mora.

Temps enrere, l'església celebrava el dia de Glòria en dissabte. S'hissaven les banderes del Castell i del Sant Crist a les deu del matí i, de pas

aquells festers pertanyents a les filaes de Moros Vells i Cristians que no treballaven, esmorzaven.

A hores d'ara la celebració i participació del dia de Glòria és per tots coneguda. Aquest dia dona entrada a l'acte de l'Exaltació de Capitans i Bandereres, executat el dilluns per ser dia de festa. Pensem que ha estat un gran encert el fet d'haver substituït la «Reina de Fiestas y Damas de Honor», ja que res havien de veure amb la nostra festa. No obstant això, farem menció a la gran il·lusió i dignitat que oferiren les xiques pertanyents a aquelles corts.

El gran dia dels Capitans i Bandereres ens atorga l'oportunitat de gaudir del Pregó de Festes, per al qual sempre se selecciona una persona molt qualificada.

L'any 1976 tindria lloc la primera entradeta infantil del divendres de la Relíquia, la qual reuneix, últimament, un nombre molt elevat de festers en potència.

També es van convocar concursos de fotografia, els quals hem perdut i caldria recuperar.

Però aquells concursos que no hem perdut i que any rere any mantenen una major esplendor, són els de Carrosses en les seves dues seccions: el de Caps i Esquadres; el de Fanals i el de Bandes de Música. D'aquestes últimes direm que se'ls dedicava el matí del 22 d'abril, abans de l'Àngelus.

L'Ofrena a Sant Jordi va atorgar protagonisme al matí, però sense restar importància a les músiques, les quals sempre han interpretat el pasdoble tradicional. Hem de dir que, en els últims temps i amb gran encert, aquest pasdoble ha adquirit l'estat de concurs i se l'ha denominat Godofredo Garrigues.

I per a finalitzar en allò que respecta als concursos, caldrà també destacar els de Dibuix i Redacció Escolar perquè suposen l'aportació dels xiquets, a la seua manera, dintre de la festa.

I com no? El del Cartell de Festes i Portada de la revista-programa, ja que suposen el testimoni atorgat escrit i el reflex en imatges d'allò que fou el nostre poble.

Quant a les salves del cementeri, assenyalem la immemorialitat de la seua data, però una família que celebrava la missa pels seus difunts aquest dia al cementeri, va donar el beneplàcit al pare Jesualdo de Banyeres, a fi que realitzara una petició que li rodava al cap: «caldria celebrar una missa per tots aquells pels que es disparava». Aquest acte és, amb molt d'orgull, únic en tota la geografia

de les festes de moros y cristians.

L'entrada dels anys quaranta era llarga per al fester i curta per a l'espectador. En entrar a la plaça Major es desfilava pels carrers Major, Felip IV, Sant Jaume i novament la Plaça. Les esquadres esperaven l'entrada de tots els capitans del seu bàndol i els lliuraven honors.

El creixement de festers, de carrosses i de capitànies, va fer que es finalitzara en entrar a la plaça Major. S'eliminà, així, la volta al castell. Això sí, es continua la tradició de tota la vida: l'Església.

L'inoblidable mestre Garrigues i Modesto Micó ens van deixar com a herència l'himne a la Festa, una joia de la qual ens sentim orgullosos.

La Missa del Cementeri, el 25 d'abril, va portar la construcció del monument al fester, obra del nostre escultor Vicente Ferrero. En el seu inici aquest va ser concebut com un projecte molt més complet i ambiciós, però la economia del moment o la manca de col·laboració el va deixar en allò que tenim, al qual, tot i ser molt digne —amb la taula de l'altar i l'entorn de marbre blanc, el medalló de bronze de Sant Jordi i en companyia de l'altar com a materia viva, un xiprer per cadascuna de les comparses—, li falta l'àngel monumental que va crear l'autor, o els representants de la festa en bronze. Un obra digna, però inacabada.

A l'amic Vicente Ferrero, li devem també el disseny i la creació de l'escut de la comissió de Festes, on es troba representada la festa, la primavera i la figura del Patró.

Amb gran il·lusió es va crear també el Museu de la Festa al Castell i que, a hores d'ara, pel trasllat del Museu Arqueològic a la Font Bona, s'ha remodelat i se li està atorgant la dignitat que es mereix.

Oferim la dignitat que mereix la nostra Festa, amb la declaració oficial com a «Festes d'Interès Turístic Nacional».

La Comissió de Festes de Sant Jordi va fer un banderí representatiu com a complement de la bandera oficial de cada filà. No podem oblidar un acte molt emotiu i de gran transcendència històrica. Ens referim al tancament del Cementeri Vell i posterior trasllat de restes dels nostres avantpassats al nou.

Tot un simbolisme del nostre vint-i-cinc d'abril. I quina millor finalitat que la que se li ha donat en aquell lloc: ermita i parc de Sant Jordi.

Es feia el trasllat de Sant Jordi del camerí de la Capella de la Comunió fins l'església, al voltant

